

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ ЦРНЕ ГОРЕ

Internet: <http://www.sllrcg.cg.yu>e-mail: sllrcg@cg.yu

ЈУ Службени лист Црне Горе
Подгорица, Новака Милошева 10/1
Жиро рачун: 550-5716-07
520-941100-57

Број 22   Година LXV

Подгорица, 25. март 2009.

Цијена овог броја је 2 €
Претплата за 2009. год. 210 €
Рок за рекламацију 10 дана

165.

На основу члана 10 став 2 Закона о метрологији („Службени лист ЦГ”, број 79/08) Влада Црне Горе на сједници од 26. фебруара 2009. године донијела је

УРЕДБУ

О ЗАКОНСКИМ МЈЕРНИМ ЈЕДИНИЦАМА

Члан 1

Овом уредбом прописују се законске мјерне јединице, које се користе у Црној Гори и начин њихове употребе.

Члан 2

(1) Законске мјерне јединице које се користе у Црној Гори поред јединица Међународног система јединица (у даљем тексту: СИ јединице), су:

- 1) јединице, дефинисане на основу СИ јединица, које нијесу њихови децимални умношци нити дјелови;
- 2) јединице, које се користе са СИ јединицама, а чије су вриједности у СИ јединицама добијене експериментално;
- 3) јединице, чија је употреба дозвољена само у специфичним областима;
- 4) комбиноване мјерне јединице.

(2) Називи, ознаке и дефиниције СИ јединица и њихови децимални умношци и дјелови дати су у Прилогу 1, који је одштампан уз ову уредбу и чини њен саставни дио.

(3) Називи, ознаке и дефиниције јединица које се користе поред СИ јединица дати су у Прилогу 2, који је одштампан уз ову уредбу и чини њен саставни дио.

Члан 3

(1) Законске мјерне јединице из члана 2 ове уредбе обавезно се користе при употреби мјерила, обављању мјерења и показивању величина изражених у мјерним јединицама, у областима: заштите здравља људи и животиња, заштите животне средине, техничке безбједности, промету роба и услуга, као и у поступцима пред управним и судским органима.

(2) Одредбе ове уредбе, не односе се на мјерне

јединице, које се употребљавају у области ваздушног, поморског, рјечног и жељезничког саобраћаја, а које су различите од оних чија је примјена обавезна на основу ове уредбе, ако је употреба таквих јединица предвиђена међународним конвенцијама и уговорима који обавезују Црну Гору.

Члан 4

(1) Употреба мјерних јединица које нијесу законске мјерне јединице дозвољена је за :

- 1) производе и опрему, који се већ налазе на тржишту, односно у употреби, до дана ступања на снагу ове уредбе;
- 2) компоненте и дјелове производа и опреме, који су неопходни за допуну или замјену компонента или дјелова производа и опреме из тачке 1 овог става.

(2) Мјерне јединице из става 1 овог члана, не примјењују се на показиваче на мјерилима, односно показивање мјерила мора бити искључиво у законским мјерним јединицама.

Члан 5

Начин писања мјерних јединица мора бити у складу са стандардима MEST ISO 31 - 0 -1:2000 - Величине и јединице - Део 0: Општи принципи и MEST ISO 1000 -1:2000 - Јединице СИ и препоруке за употребу њихових умножака и неких других јединица .

Члан 6

Даном ступања на снагу ове уредбе, неће се примјењивати Уредба о законским мерним јединицама („Службени лист СЦГ”, број 10/06).

Члан 7

Ова уредба ступа на снагу осмог дана од објављивања у „Службеном листу Црне Горе”.

Број: 03-2339
Подгорица, 26. фебруара 2009. године

Влада Црне Горе

Предсједник,
Мило Ђукановић, с.р.

Prilog 1

SI JEDINICE I NJIHOVI DECIMALNI UMNOŠCI I DJELOVI

1.1 SI jedinice

Tabela 1.1 Osnovne SI jedinice

Veličina	Jedinica	
	Naziv	Oznaka
dužina	metar	m
masa	kilogram	kg
vrijeme	sekunda*	s
električna struja	amper	A
termodinamička temperatura	kelvin	K
količina gradiva (supstancije)	mol	mol
svjetlosna jačina (jačina svjetlosti)	kandela	cd
* Dozvoljena je upotreba i naziva „sekund“		

Definicije osnovnih SI jedinica:**Jedinica dužine**

Jedinica dužine je metar. Metar je dužina putanje koju u vakuumu pređe svjetlost za vrijeme od 1/299 792 458 sekunde.

(17e CGPM (1983), Résolution 1)

Jedinica mase

Jedinica mase je kilogram. Kilogram je jednak masi međunarodnog prototipa kilograma.

(3e CGPM (1901), Résolution 1)

Jedinica vremena

Jedinica vremena je sekunda. Sekunda je trajanje od 9 192 631 770 perioda zračenja koje odgovara prelazu između dva hiperfina nivoa osnovnog stanja atoma cezijuma 133.

(13e CGPM (1967), Résolution 1)

Jedinica električne struje

Jedinica električne struje je amper. Amper je stalna električna struja koja bi, kada bi se održavala u dva paralelna provodnika, neograničene dužine i zanemarljivo malog kružnog poprečnog presjeka, koji se nalazi u vakuumu na međusobnom rastojanju od jednog metra, prouzrokovala među tim provodnicima silu jednaku 2×10^{-7} njutna po metru dužine.

(CIPM (1946), Résolution 2 odobrena na 9e CGPM (1948))

Jedinica termodinamičke temperature

Jedinica termodinamičke temperature je kelvin. Kelvin je termodinamička temperatura koja je jednaka 1/273,16 od termodinamičke temperature trojne tačke vode.

(13e CGPM (1967), Résolution 4)

Jedinica količine gradiva (supstancije)

1. Jedinica količine gradiva (supstancije) je mol. Mol je količina gradiva (supstancije) sistema koji sadrži toliko elementarnih jedinica koliko ima atoma u 0,012 kilograma ugljenika 12.

2. Kada se upotrebljava mol, navode se elementarne jedinice koje mogu biti atomi, molekuli, joni, elektroni i druge čestice ili određeni skupovi tih čestica.

(14e CGPM (1971), Résolution 3)

Jedinica svjetlosne jačine (jačine svjetlosti)

Jedinica svjetlosne jačine (jačine svjetlosti) je kandela. Kandela je svjetlosna jačina (jačina svjetlosti), u određenom pravcu, izvora koji emituje monohromatsko zračenje frekvencije 540×10^{12} herca i čija je jačina zračenja u tom pravcu 1/683 vata po steradianu.

(16e CGPM (1979), Résolution 3)

Tabela 1.2 Posebno ime i oznaka SI jedinice za temperaturu za izražavanje Celzijusove temperature

Veličina	Jedinica	
	Naziv	Oznaka
Celzijusova temperatura	stepen Celzijusa	°C

Celzijusova temperatura je definisana kao razlika dvije termodinamičke temperature T i T_0 ($t = T - T_0$), gdje je $T_0 = 273,15$ K. Temperaturni interval ili razlika u stepenima može se izraziti u kelvinima ili stepenima Celzijusa.

1.2 Druge SI jedinice

1.2.1 Izvedene SI jedinice

Jedinice koje su koherentno izvedene iz osnovnih SI jedinica, date su kao algebarski izrazi u obliku proizvoda stepenovanih osnovnih SI jedinica.

Tabela 1.3 Izvedene SI jedinice

Izvedena veličina	Oznaka	Izvedena SI jedinica	Oznaka
površina	A	kvadratni metar	m ²
zapremina	V	kubni metar	m ³
brzina	v	metar u sekundi	m/s
ubrzanje	a	metar u sekundi na kvadrat	m/s ²
talasni broj	$\sigma, \tilde{\nu}$	recipročna vrijednost metra	m ⁻¹
masena gustina (gustina)	ρ	kilogram po kubnom metru	kg/m ³
površinska gustina	ρ_A	kilogram po kvadratnom metru	kg/m ²
specifična zapremina	v	kubni metar po kilogramu	m ³ /kg
gustina struje	j	amper po kvadratnom metru	A/m ²
jačina magnetnog polja	H	amper po metru	A/m
koncentracija	c	mol po kubnom metru	mol/m ³
masena koncentracija	ρ, γ	kilogram po kubnom metru	kg/m ³
osvijetljenost	L _v	kandela po kvadratnom metru	cd/m ²
indeks prelamanja	n	(broj) jedan	1
relativna permeabilnost	μ_r	(broj) jedan	1

1.2.2 Izvedene SI jedinice sa posebnim nazivima i oznakama

Tabela 1.4 Izvedene SI jedinice sa posebnim nazivima i oznakama

Veličina	Jedinica		Izraženo	
	Naziv	Oznaka	drugim SI jedinicama	osnovnim SI jedinicama
frekvencija	herc	Hz		s^{-1}
sila	njutn	N		$m \cdot kg \cdot s^{-2}$
pritisak, naprezanje	paskal	Pa	N/m^2	$m^{-1} \cdot kg \cdot s^{-2}$
energija, rad, količina toplote	džul	J	$N \cdot m$	$m^2 \cdot kg \cdot s^{-2}$
snaga,(1) fluks zračenja	vat	W	J/s	$m^2 \cdot kg \cdot s^{-3}$
naelektrisanje, količina elektriciteta	kulon	C		$s \cdot A$
električni potencijal, razlika električnog potencijala, napon, elektromotorna sila	volt	V	W/A	$m^2 \cdot kg \cdot s^{-3} \cdot A^{-1}$
električna otpornost	om	Ω	V/A	$m^{-2} \cdot kg \cdot s^{-3} \cdot A^{-2}$
električna kapacitivnost	farad	F	C/V	$m^{-2} \cdot kg^{-1} \cdot s^4 \cdot A^2$
električna provodnost	simens	S	A/V	$m^{-2} \cdot kg^{-1} \cdot s^3 \cdot A^2$
magnetski fluks	veber	Wb	$V \cdot s$	$m^2 \cdot kg \cdot s^{-2} \cdot A^{-1}$
magnetska indukcija	tesla	T	Wb/m^2	$kg \cdot s^{-2} \cdot A^{-1}$
induktivnost	henri	H	Wb/A	$m^2 \cdot kg \cdot s^{-2} \cdot A^{-2}$
svjetlosni fluks	lumen	lm	$cd \cdot sr$	$m^2 \cdot m^{-2} \cdot cd = cd$
osvijetljenost	luks	lx	lm/m^2	$m^2 \cdot m^{-4} \cdot cd = m^{-2} \cdot cd$
aktivnost radioaktivnog izvora	bekerel	Bq		s^{-1}
apsorbovana doza, specifična predata energija, kerma	grej	Gy	J/kg	$m^2 \cdot s^{-2}$
ekvivalentna doza	sivert	Sv	J/kg	$m^2 \cdot s^{-2}$
katalitička aktivnost	katal	kat		$s^{-1} \cdot mol$
ugao u ravni (2)	radijan	rad		$m \cdot m^{-1} = 1$
prostorni ugao (2)	steradian	sr		$m^2 \cdot m^{-2} = 1$

(1) Posebni nazivi za jedinicu snage su: volt-amper (oznaka VA) koja se koristi za izražavanje prividne snage naizmjenične električne struje i „VAr” (oznaka var) koja se koristi za izražavanje reaktivne električne snage.

(2) Jedinica ugla u ravni i jedinica prostornog ugla su izvedene jedinice sa dimenzijama jedan.

Definicije ovih jedinica su :

Jedinica ugla u ravni

Jedinica ugla u ravni je radijan. Radijan je ugao u ravni između dva poluprečnika kruga koji na njegovom obimu isjecaju luk dužine jednake poluprečniku (1 rad = 1m/m = 1).

Jedinica prostornog ugla

Jedinica prostornog ugla je steradian. Steradian je prostorni ugao s tjemnom u središtu lopte, koji na površini lopte zahvata površinu jednaku površini kvadrata određenog poluprečnikom te lopte (1 sr = 1 m²/m² = 1).

Jedinice koje su izvedene iz osnovnih SI jedinica mogu se izraziti u jedinicama navedenim u ovom prilogu.

Izvedene SI jedinice, posebno se mogu izraziti posebnim nazivima i oznakama datim u tabeli 1.2.2. Na primjer, SI jedinica za dinamičku viskoznost može se izraziti kao m⁻¹ · kg · s⁻² ili N · s · m⁻² ili Pa · s.

1.3 Predmetci i njihove oznake koji se koriste za označavanje određenih decimalnih umnožaka i djelova

Tabela 1.5 SI prefiksi

Faktor	Naziv	Oznaka	Faktor	Naziv	Oznaka
10 ²⁴	jota	Y	10 ⁻²⁴	jokto	y
10 ²¹	zeta	Z	10 ⁻²¹	zepto	z
10 ¹⁸	eksa	E	10 ⁻¹⁸	ato	a
10 ¹⁵	peta	P	10 ⁻¹⁵	femto	f
10 ¹²	tera	T	10 ⁻¹²	piko	p
10 ⁹	giga	G	10 ⁻⁹	nano	n
10 ⁶	mega	M	10 ⁻⁶	mikro	μ
10 ³	kilo	k	10 ⁻³	mili	m
10 ²	hekto	h	10 ⁻²	centi	c
10 ¹	deka	da	10 ⁻¹	deci	d

Nazivi i oznake decimalnih umnožaka i djelova jedinice mase obrazuju se stavljanjem predmetaka ispred „gram” i njihovih oznaka ispred oznake „g”.

Ako je izvedena jedinica izražena u obliku količnika, njeni decimalni umnošci ili djelovi se mogu odrediti pridodavanjem predmetaka jedinici u brojiocu ili imeniocu, ili u oba.

Upotreba kombinovanih predmetaka, odnosno predmetaka obrazovanih stavljanjem jednog uz drugi nekoliko gore navedenih predmetaka, nije dozvoljena.

1.4 Posebno dozvoljeni nazivi i oznake decimalnih umnožaka i djelova SI jedinica

Tabela 1.6

Veličina	Jedinica		
	Naziv	Oznaka	Vrijednost
Zapremina	litar	l ili L*	1 l = 1 dm ³ = 10 ⁻³ m ³
Masa	tona	t	1t = 1 Mg = 10 ³ kg
Pritisak	bar	bar	1 bar = 10 ⁵ Pa
* Dvije oznake „l“ i „L“ se mogu ravnopravno koristiti za jединicu litar (Šesnaesta CGPM (1979), odluka 6)			

Predmeci i njihove oznake, navedene u tabeli u 1.5, mogu se upotrebljavati zajedno sa jединicama iz tabele 1.6.

Prilog 2

JEDINICE KOJE NIJESU OBUHVAĆENE MEĐUNARODNIM SISTEMOM JEDINICA, A MOGU SE UPOTREBLJAVATI U CRNOJ GORI

2.1 Jedinice definisane na osnovu SI jedinica ali nisu ni njihovi decimalni umnošci ni dijelovi

Tabela 2.1

Veličina	Jedinica		
	Naziv	Oznaka	Vrijednost
ugao u ravni	obrt*		1 obrt = 2π rad
	grad, gon	gon	1 gon = $(\pi/200)$ rad
	stepen (ugaoni)	°	1 = $(\pi/180)$ rad
	minuta (ugaona)	'	1 = $(\pi/10800)$ rad
	sekunda (ugaona)	''	1 = $(\pi/648000)$ rad
vrijeme	minuta	min	1 min = 60 s
	sat, čas	h	1 h = 3600 s
	dan	d	1d = 86400 s
* Međunarodna oznaka ne postoji			

Predmeci navedeni u tabeli 2.1 jedino se mogu upotrebljavati uz nazive „grad“ i „gon“ i oznaku „gon“.

2.2 Jedinice koje se koriste sa SI jedinicama, a čije su vrijednosti u SI jedinicama dobijene eksperimentalno

Tabela 2.2

Veličina	Jedinica		
	Naziv	Oznaka	Definicija
energija	elektronvolt	eV	Elektronvolt je kinetička energija koju primi elektron pri prelazu kroz polje potencijalne razlike od 1 V u vakuumu.
masa	unificirana jedinica atomske mase	u	Unificirana jedinica atomske mase jednaka je 1/12 mase atoma ^{12}C

Predmeci i njihove oznake, navedene u tabeli u 1.5, mogu se upotrebljavati zajedno sa ove dvije jedinice i oznakama iz tabele u 2.2.

2.3 Jedinice i nazivi čija je upotreba dozvoljena samo u specifičnim oblastima

Tabela 2.3

Veličina	Jedinica		
	Naziv	Oznaka	Vrijednost
jačina optičkih sistema	dioptrija		1 dioptrija = 1 m ⁻¹
masa dragog kamenja	karat		1 karat = 2 x 10 ⁻⁴ kg
površina zemljišta	ar hektar	a ha	1 a = 100 m ² 1 ha = 10 ⁴ m ²
dužinska masa tekstilnog vlakna i konca	teks	tex	1 tex = 10 ⁻⁶ kg · m ⁻¹
krvni pritisak i pritisak drugih tjelesnih tečnosti	milimetar živinog stuba	mm Hg	1 mm Hg = 133,322 Pa
površina efektivnog presjeka	barn	b	1 b = 10 ⁻²⁸ m ²

Predmeci i njihove oznake, navedeni u tabeli u 1.5, mogu se upotrebljavati zajedno sa jedinicama i oznakama iz tabele 2.3, izuzev jedinice milimetar živinog stuba i njene oznake.

2.4 Kombinovane mjerne jedinice

Kombinacijom mjernih jedinica iz ovog priloga obrazuju se kombinovane mjerne jedinice.